

Bosna i Hercegovina

**Strategija za borbu protiv korupcije
(2009. - 2014.)**

Sadržaj

Uvod	3
Vizija.....	3
Opći cilj Strategije za borbu protiv korupcije.....	4
Ciljevi.....	4
Načela.....	5
Načini provedbe.....	6
Rizici u provedbi.....	6
Tijela za provedbu i korisnici.....	7
Ciljevi i potrebni resursi.....	8
Izgradnja kapaciteta Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	8
Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010. godine.....	8
Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012. godine.....	9
Dugoročni ciljevi – do kraja 2014. godine.....	9
Prevencija korupcije	10
Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010. godine.....	10
Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012. godine.....	13
Dugoročni ciljevi – do kraja 2014. godine.....	14
Edukacija, obuka i javna svijest	14
Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010. godine.....	14
Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012. godine.....	15
Dugoročni ciljevi – do kraja 2014. godine.....	15
Provođenje zakona	16
Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010. godine.....	16
Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012. godine.....	167
Dugoročni ciljevi – do kraja 2014. godine.....	17
Koordinacija i implementacija strategije	17
Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010.godine.....	178
Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012.godine.....	18
Dugoročni ciljevi – do kraja 2014.godine.....	19
Međunarodna saradnja	19

Uvod

Korupcija i u javnom i u privatnom sektoru ugrožava stabilnost i prosperitet Bosne i Hercegovine. Ona potkopava povjerenje u institucije vlasti, ometa ekonomski razvoj i ravnopravno tržišno natjecanje, ugrožava vladavinu zakona, demokratiju i ljudska prava, podriiva dobro upravljanje, pravičnost i socijalnu pravdu, omogućava rast organizovanog kriminala i terorizma, ugrožava stabilnost demokratskih institucija i moralnih osnova društva. Da bi se korupcija suzbijala i da bi se osiguralo da ona ne uništi temeljne društvene vrijednosti u BiH, javlja se potreba za primjenom konzistentnih, učinkovitih mjera za sprečavanje korupcije, a sve s ciljem da se utječe na javno mijenje i podizanje javne svijesti, te da se korumpirane osobe sankcionišu pred nadležnim organima.

Strategija za borbu protiv korupcije ima za cilj da smanji mogućnosti za korupciju putem uspostavljanja savremenog i učinkovitog administrativnog i pravnog okvira za javni sektor. Značajan element ove strategije je upravljački i organizacijski razvoj i jasno reguliranje odnosa između institucija vlasti i privatnog sektora te građana. Jedan od glavnih ciljeva strategije je povećanje učinkovitosti postojećih institucija, sa zadatkom prevencije i borbe protiv korupcije.

Javna služba u BiH, privreda i društvo u cjelini, zahtijevaju predvidljivost, pouzdanost, poštenje i integritet. Povjerenje u institucije vlasti direktno je povezano sa nivoima korupcije. Stoga je potrebna sveobuhvatna strategija, zasnovana na zdravim principima, za suzbijanje i sprečavanje korupcije u BiH.

Vizija

Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu – BiH) će jačati svoj položaj među zemljama Evrope i biti modelom dobrog upravljanja, integriteta, odgovornosti i transparentnosti, a BiH društvo neće tolerirati korupciju čija djela neće proći nekažnjeno. Građani BiH će imati povjerenja u vladavinu zakona i vladine institucije, koje će biti učinkovite, efikasne i pouzdane.

Opći cilj Strategije za borbu protiv korupcije

Opći cilj Strategije je smanjenje nivoa korupcije, izrada strateškog okvira i zajedničkih standarda koji će se koristiti u BiH, te jačanje povjerenja u institucije vlasti na svim nivoima. Korupcija se mora iskorijeniti kako ne bi predstavljala prepreku dobrom upravljanju i slobodnom tržištu u zemlji.

Ciljevi

1. Uspostaviti efikasan sistem za koordiniranje aktivnosti vlasti u BiH usmjerenih na borbu protiv korupcije, kako bi se osigurala konzistentnost i održivi rezultati aktivnosti provedenih u sklopu ove strategije.
2. Uspostaviti sistem za prevenciju korupcije u svim strukturama javnih institucija u BiH, kako bi se minimizirao rizik od korupcije.
3. Izgraditi kapacitete tijela za borbu protiv korupcije na svim nivoima vlasti, kako bi se na efikasan način upravljalo programima za sprečavanje korupcije, educiralo bh. društvo o rizicima od korupcije, koordinirala borba protiv korupcije, otkrivali i provjeravali slučajevi korupcije i pokretali odgovarajući postupci protiv počinilaca.
4. Podići svijest bh. društva u cjelini i određenih stručnih grupa i udruženja o rizicima korupcije i ojačati već postojeće negativno mišljenje bh. društva o korupciji, te osigurati učešće civilnog društva u svim aktivnostima koje provode javne institucije u cilju suzbijanja i borbe protiv korupcije.

Načela

- Suzbijanje korupcije je odgovornost države. U tom smislu država će biti otvorena za svaku vrstu saradnje sa domaćim i međunarodnim institucijama ali to neće zamijeniti aktivnosti koje će u skladu sa zakonom provoditi država.
- Suzbijanje korupcije je moguće jedino putem kombiniranja mjera, uključujući pokretanje krivičnih, disciplinskih i upravnih postupaka, te preventivnih mjera i kampanje usmjerene na podizanje javne svijesti/edukaciju.
- Korupcija je sistemski problem, i stoga, da bi se ista sprečavala unutar organizacija, aktivnosti na borbi protiv korupcije moraju postati sastavni dio procesa upravljanja.
- Efikasno suzbijanje i upravljanje korupcijom može se postići samo koordiniranim naporima nosilaca javnih funkcija i javnih službenika uz aktivnu podršku privrede, a u potpunosti iskorištavajući mogućnosti za međunarodnu saradnju.
- Da bi se osigurala primjena konzistentne strategije za borbu protiv korupcije putem prevencije, edukacije i iniciranja krivičnih i drugih postupaka, provedba Strategije mora se koordinirati iz jedinstvenog centra. U tom smislu, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije¹ će imati nadležnost za koordiniranje i praćenje provođenja strategije za borbu protiv korupcije.
- Novi izazovi i potreba da se odgovori na sve veća očekivanja građana BiH u borbi protiv korupcije zahtijevaju provedbu novog institucionalnog pristupa uz korištenje dostignuća, prakse i pouka iz prošlosti.
- Obaveza svakog građanina je da ima aktivnu ulogu u suprotavljanju korupciji. Svaki građanin ima moralnu obavezu da prijavi svaki oblik korupcije.
- Svaki javni službenik mora odmah prijaviti svaki slučaj korupcije ili svaku sumnju nadležnom službeniku, Agenciji ili drugom nadležnom organu.

---

¹ U daljnjem tekstu Agencija

Načini provedbe

- Usvajanje dobro definisanog akcionog plana sa jasnim linijama odgovornosti i vremenskim okvirom za implementaciju.
- Objezbjeđivanje dobrog upravljanja i efikasne provedbe.
- Izrada i objavljivanje periodičnih izvještaja (tromjesečnih ili godišnjih) u kojima bi se naveo napredak u odnosu na svaki ključni prioritet koji je u fazi provedbe, sve do potpune provedbe.

Rizici u provedbi

1. Spora uspostava i neefikasno funkcioniranje Agencije kao i neosiguravanje odgovarajućih ljudskih i materijalnih resursa.
2. Uplitanje političkog faktora u funkcioniranje i rad Agencije i ostalih nadležnih tijela u suzbijanju korupcije i provedbi ove strategije.
3. Neispunjavanje preuzetih obaveza predviđenih strategijom od strane institucija nosilaca aktivnosti.
4. Nedostatak strukture i procedura za koordinaciju politika na centralnom nivou.
5. Nepostojanje mehanizama za monitoring i evaluaciju rezultata aktivnosti predviđenih Strategijom.
6. Nedosljednost provođenja politika za borbu protiv korupcije.
7. Prepreke u pogledu ostvarivanja koordinacije i saradnje između Agencije i organa vlasti na svim nivoima.
8. Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim dokumentima i standardima u postavljenim vremenskim okvirima.

Tijela za provedbu i korisnici

- Parlamentarna skupština BiH;
- Vijeće ministara BiH i državne institucije;
- Parlament Federacije BiH i Narodna skupština Republike Srpske;
- Entitetske vlade i institucije;
- Skupština Brčko Distrikta BiH;
- Vlada i institucije Brčko Distrikta BiH;
- Javna preduzeća i ustanove;
- Političke stranke;
- Univerziteti i druge obrazovne institucije;
- Udruženja i institucije civilnog društva;
- Građani;
- Mediji;
- Privatni sektor.

Ciljevi i potrebni resursi

Izgradnja kapaciteta Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije

Do kraja vremenskog okvira koji obuhvata Strategija, potrebno je izgraditi kapacitete Agencije kako bi se na efikasan način sproveli programi za prevenciju korupcije, edukovalo društvo i podigla svijest o rizicima od korupcije, koordinirala borba protiv korupcije, pružila potrebna pomoć nadležnim organima u otkrivanju i provjeravanju slučajeva korupcije i pokrenuli odgovarajući postupci.

Nemoguće je provesti potrebne reforme u oblasti borbe protiv korupcije bez jake i efikasne institucije koja bi predvodila sve relevantne aktivnosti. Agencija bi trebala razviti potrebne kapacitete kako bi postala vodeće tijelo u prevenciji korupcije i koordinaciji borbe protiv korupcije. Da bi se ovaj cilj postigao, potrebno je preduzeti sljedeće:

Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010. godine

1. Izraditi i usvojiti pravni okvir za funkcioniranje Agencije, uključujući podzakonske akte koji se odnose na poslove iz nadležnosti Agencije, na koordiniranje provedbe Strategije za borbu protiv korupcije,² te na programe Agencije za prevenciju i edukaciju.
2. Osigurati sve *materijalne preduvjete* za funkcioniranje Agencije uključujući ali ne ograničavajući se na:
  - Uredski prostor za Agenciju;
  - Dodijeljeni budžet, koji bi trebao biti dovoljan za provedbu zadataka Akcionog plana za provedbu Strategije.
3. Zaposliti potrebno osoblje Agencije kako bi se omogućilo da Agencija na efikasan način započne obavljati svoje funkcije.
4. Uspostaviti efikasan program obuke kako bi se povećala stručnost zaposlenika Agencije u cilju efikasnog i profesionalnog vršenja njihovih funkcija.
5. Usvojiti Kodeks ponašanja za Agenciju, koji će definirati standarde ponašanja zaposlenika Agencije.

---

² u daljnjem tekstu SBK

6. Izraditi i usvojiti sve relevantne smjernice, standardne operativne procedure i uputstva za zaposlenike Agencije, koji bi trebali postati sastavni dio obuke zaposlenika.

Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012. godine

Do ovog perioda Agencija bi trebala biti uspostavljena u punom kapacitetu. Ona će početi sa radom i imati dovoljno finansijskih sredstava, zaposlenika i kapaciteta za obavljanje svojih funkcija. Glavni zadatak tokom ovog perioda je da se uspostave analitički kapaciteti unutar Agencije, kako bi svoje funkcije mogla obavljati proaktivno.

Da bi se navedeni ciljevi postigli, potrebno je ispuniti sljedeće preduvjete:

1. Ojačati proces obuke unutar Agencije, kako bi se garantirala uspostava jake organizacije, koja se zasniva na vrijednostima navedenim u Kodeksu ponašanja, kojeg donosi direktor Agencije.
2. Izvršiti reviziju i monitoring provedbe SBK, te predložiti potrebne promjene u konsultacijama sa svim zainteresiranim stranama.
3. Donijeti i provoditi akcione planove za borbu protiv korupcije po oblastima.

Dugoročni ciljevi – do kraja 2014. godine

1. Agencija je tijelo od najvećeg poverenja za borbu protiv korupcije.
2. Agencija koordinira provedbu Akcionih planova u cilju što efikasnije borbe protiv korupcije i njene prevencije.
3. Agencija priprema i sprovodi najsavremenije programe za prevenciju korupcije i edukativne programe podizanja svijesti u vezi s borbom protiv korupcije.

Prevenција korupcije

Pod prevencijom se podrazumijeva ukupnost planski osmišljenih, organiziranih i preduzetih mjera i aktivnosti kojima se nastoje ukloniti ili smanjiti direktni i indirektni uzroci koruptivnih ponašanja. Prevencija se dijeli na situacijsku i socijalnu. Situacijska podrazumijeva nastojanje da se eliminišu situacije u kojima se dešava korupcija, a socijalna predstavlja sastavni dio ukupne razvojne strategije i obuhvata mjere socijalne, ekonomske, pravne, obrazovne, i drugih politika, odnosno uključivanje cjelokupnog društva u smanjenju ove pojave. Osnovni cilj prevencije usmjeren je na sprečavanje korupcije.

Iako je iznimno važno, sankcioniranje korumpiranih javnih službenika nakon što su izvršili korupciju („ex post“) je reaktivna strategija koja se provodi nakon što je šteta napravljena, odnosno nakon što djelo korupcije postane činjenica. Stoga je najvažnije uspostaviti adekvatne programe za prevenciju korupcije, kojima će se osigurati edukacija i stručno osposobljavanje svih, kako bi se zaštitilo društvo i minimizirali efekti korupcije.

Cilj prevencije je da se kreiraju uvjeti koji minimiziraju mogućnosti za korupciju. To se postiže :

- Efikasnim procesuiranjem počinitelja koruptivnih djela;
- Uklanjanjem ili smanjenjem administrativnih barijera/propisa koji opterećuju privredne subjekte;
- Pojednostavljenjem pravila i procedura pred upravnim i sudskim organima;
- Uvođenjem strogih pravila i procedura o tome kako se provode administrativni procesi;
- Uspostavljanjem i jačanjem efikasnosti institucija za provedbu zakona i institucija za prevenciju;
- Potpunom transparentnosti i jačanjem odgovornosti u radu uprave;
- Eliminiranjem mreža patronata, nepotizma, klijentelizma i favoriziranja.

Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010. godine

Reforma javnog sektora, transparentnost i odgovornost

1. Razviti i usvojiti program modernizacije javnog sektora s ciljem jačanja kapaciteta javnog sektora u BiH za učinkovitije i pouzdanije obavljanje njegovih funkcija.
2. Analizirati provedbu zakona iz oblasti pristupa informacijama u institucijama na svim nivoima vlasti u BiH.

3. Uspostaviti otvorene kanale komunikacije³ u svim javnim institucijama na svim nivoima vlasti u BiH, kako bi se njihovim klijentima ili javnim službenicima omogućilo da prijave korupciju (npr. zapečaćeni poštanski sandučići, telefonske linije posebne namjene, posebne e-mail adrese, i tome slično).
4. Kreirati procedure u svim javnim institucijama kojim bi se garantiralo da nijedan javni službenik ili klijenti javne uprave ne postanu žrtvom zbog dobronamjernog otkrivanja nepravilnosti.
5. E-vlada. Uvođenje modernih tehnologija kao moćnog sredstva u borbi protiv korupcije.
6. Provoditi kontinuirano istraživanje javnog mijenja kako bi se identificirala područja u kojima je korupcija najprisutnija.
7. Svako ministarstvo i druge javne institucije na svim nivoima vlasti u BiH treba da pripreme vlastite antikorupcijske akcijske planove, odnosno planove integriteta.
8. Kratkoročne mjere usredsređuju se na modernizaciju uprave koja rezultira uvođenjem modela E-vlade i E-upravljanja, kako bi se minimizirala mogućnost korupcije u odnosu između građana i javnih službi. Neke od ovih mjera podrazumijevaju:
  - **E-transparentnost** – pristup informacijama/zakonima putem interneta i web stranica za sve institucije vlasti na svim nivoima u BiH;
  - **E-imovinsko stanje i interesi** – elektronska baza podataka odluka o sukobima interesa i izjava o imovinskom stanju;
  - **E-odlučivanje** – modernizacija principa na kojima počiva rad javne uprave kako bi se u potpunosti koristila moderna tehnologija i na taj način unaprijedila učinkovitost uprave;
  - **E-upošljavanje** – sva radna mjesta u svim javnim službama trebaju biti javno oglašena; elektronsko podnošenje dokumenata za imenovanje/izbor bi trebalo biti omogućeno;
  - **E-javna nabavka** – Uvođenje mjera koje će omogućiti ponuđačima za javne nabavke da sudjeluju u procedurama javne nabavke putem interneta. To će garantirati jednak pristup svim akterima na tržištu u konkursnoj proceduri, a istovremeno će osigurati potrebnu transparentnost;
  - **E-pristup informacijama** u vezi s radom sudova, uključujući i objavljivanje sudskih odluka na internetu.

---

³ Jedna od opcija je uvođenje službenika za vezu za integritet.

9. Donošenje regulative u oblasti lobiranja, uključujući obaveze lobista da se registriraju, otvoreno izjasne o tome ko su njihovi poslodavci, za koga lobiraju, s kojim sredstvima i u koju svrhu.
10. Uvođenje obaveznog deklariranja svih pravnih lica koja sudjeluju u procedurama javne nabavke. Sva pravna lica – učesnici u procesu javnih nabavki, pod prijetnjom isključenja, treba da se izjasne o svojim vezama sa javnom institucijom koja provodi proceduru javne nabavke, a koje mogu dovesti do sumnje u korupciju.
11. Uvođenje novih, jedinstvenih pravila o primanju i davanju poklona na radnom mjestu od strane javnih službenika.
12. Jačanje statusa inspeksijskih organa, kako bi inspekcija bila jedna od glavnih tačka saradnje sa Agencijom. Inspeksijski organi bi trebalo da budu odgovorni za interne antikorupcijske programe.
13. Detaljna revizija bit će poduzeta kako bi se odredila učinkovitost primjene antikorupcijskog zakonodavstva na sudovima; preporuke za korektivne mjere dat će Agencija, ukoliko bude potrebno.

Antikorupcijski/Planovi integriteta

14. Razviti kapacitet u okviru institucija vlasti na svim nivoima u BiH u svrhu izvršenja antikorupcijskih/planova integriteta;
15. Kako bi se oskudni resursi raspodijelili na najučinkovitiji način, od ključne važnosti je uvesti sistem za sistematsku procjenu rizika po oblastima, i na taj način identificirati sve oblasti gdje postoji značajan rizik od korupcije. Nadalje, svako ministarstvo i druge institucije na svim nivoima u BiH bi trebalo da imaju uspostavljen sistem planova integriteta kako bi odredili odjele/radna mjesta koja su najpodložnija korupciji, i preduzeli odgovarajuće mjere kako bi se te manjkavosti reducirale/eliminirale.
16. Do kraja 2012. godine, relevantni sistemi indikatora korupcije bit će razvijeni kako bi se osigurala jednoobraznost standarda procjene rizika/planova integriteta.
17. Poduzeti specifične mjere s ciljem uvođenja testiranja integriteta za svo osoblje koje radi na mjestima koja su, u procesu procjene rizika/izrade planova integriteta, definirana kao mjesta visokog rizika.

Pojednostavljenje poslovnog okruženja

18. Organizirati niz seminara i radionica s privrednim subjektima s ciljem identificiranja oblasti i prakse koje birokratiziraju i otežavaju efikasno tržišno poslovanje, a koje treba eliminirati.

19. Provoditi ankete među privrednim subjektima u BiH kako bi se identificirale oblasti u kojima se pojava korupcije najviše očekuje.
20. Uvesti anketu s ciljem identificiranja pravila i procedura koje je poslovnim ljudima najteže ispuniti, i napraviti procjenu troškova pridržavanja istih.
21. Svako ministarstvo i druge vladine institucije na svim nivoima u BiH bi trebalo da razviju katalog svojih upravnih procesa, s naglaskom na procese koji se tiču poslovanja privatnih firmi.

Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012. godine

Reforma javnog sektora, transparentnost i odgovornost

1. Donijeti Kodeks ponašanja za javnu službu, zasnovan na evropskoj pozitivnoj praksi kako bi se postavili jednoobrazni standardi ponašanja javne službe u BiH.
2. Razviti smjernice za implementaciju zakona iz oblasti pristupa informacijama u svakom ministarstvu i drugim institucijama na svim nivoima u BiH, i izvršiti odgovarajuću obuku osoblja.
3. Razviti pojedinačne programe za prevenciju korupcije u institucijama na svim nivoima u BiH, koji će odražavati prioritete SBK.
4. Uspostaviti zakonodavno-pravni okvir za zaštitu osoba koje ukazuju na nepravilnosti u obavljanju javnih dužnosti (prijavitelji).
5. Donijeti programe obuke za prevenciju i borbu protiv korupcije u javnim institucijama. Ti programi bi trebali da budu sastavni dio instrukcija koje donosi Agencija u saradnji sa relevantnim institucijama.

Pojednostavljenje poslovnog okruženja

6. Izvršiti detaljnu analizu postojećih procedura i kriterija za izdavanje certifikata, licenci i drugih registracijskih dokumenata po oblastima. Na osnovu analize, ukinuti nepotrebne procedure, u mjeri u kojoj je to moguće, te pojednostaviti postojeće procedure registracije, izdavanja, licenciranja i odobravanja registracijskih dokumenata kako bi se eliminirale prilike za korupciju. Tamo gdje je to moguće, ovu proceduru i kontrolu vršiti unaprijed (ex-ante kontrola) umjesto ex-post kontrole.
7. Usvojiti neophodne zakone kako bi se osiguralo da izdavanje certifikata, licenci i drugih registracijskih dokumenata nadzire parlament i to tek nakon nezavisne procjene.

Dugoročni ciljevi – do kraja 2014. godine

1. Izvršiti potpunu organizacijsku i funkcionalnu reviziju javne uprave u BiH.
2. Identificirati slabe tačke unutar struktura javne uprave u BiH po pitanju korupcije i djelovati u vezi s tim.
3. Obaviti detaljna istraživanja o korupciji u javnoj upravi i razviti strategiju za suzbijanje korupcije u javnoj upravi.
4. Vršiti istraživanje o korupciji u privatnom sektoru i razviti strategiju za suzbijanje korupcije u privatnom sektoru.
5. Uvesti nov i savremen sistem za procjenu obavljanja radnih zadataka i radne učinkovitosti u okviru javne službe i povezati ga s mjesečnom platom javnih službenika.
6. Uvesti učinkovite mehanizme E-vlade i E-upravljanja.

Edukacija, obuka i javna svijest

Neosporna je činjenica da će antikorupcijski naponi biti održivi samo tamo gdje se poduzmu posebne mjere u oblasti edukacije i obuke. Sama promjena pravila nije dovoljna. Ljudi koji treba da implementiraju nova pravila treba da prođu odgovarajuću obuku i da ih ujedinjavaju zajedničke pozitivne vrijednosti. Od suštinske važnosti je poduzimanje ciljanih mjera kako bi se svim javnim službenicima i članovima bh. društva jasno stavilo do znanja da korupcija nije prihvatljiv način da se ostvare lični interesi i da će biti drastično kažnjavana.

Do kraja perioda implementacije strategije, podići će se svijest društva kao cjeline, ali i pojedinih profesionalnih grupa o štetnosti korupcije.

Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010. godine

1. Procijeniti potrebe za obukom u sferi javne službe kako bi se razvili neophodni programi obuke.
2. Kreirati neophodne preduvjete – u okviru Agencije i relevantnih obrazovnih institucija, kako bi se razvili nastavni planovi i programi, osigurala metodičko-didaktička sredstva, i obučili edukatori s ciljem vršenja obuke javne službe u oblasti integriteta/borbe protiv korupcije/etike.

3. Osmisliti interaktivne, lako pristupačne metode obučavanja javnih službenika (*online* sadržaji; interaktivni video materijali, itd.).
4. Procijeniti potrebe za obukom u oblasti programa borbe protiv korupcije i profesionalne etike u osnovnim i srednjim školama i na univerzitetima.
5. Usvojiti plan za uvođenje programa iz oblasti borbe protiv korupcije i profesionalne etike u osnovne i srednje škole i na univerzitete.
6. Početi obavljati probne tečajeve obuke – kao seminare za zvaničnike na visokim pozicijama i za one u grupi visokog rizika od korupcije i *online* za preostale zaposlenike iz javne službe.
7. Unaprijediti strategiju javne komunikacije s ciljem educiranja javnosti o opasnostima korupcije i sredstvima za njeno suzbijanje, kao i o individualnim odgovornostima svakog građanina.
8. Unaprijediti strategiju odnosa sa javnošću kako bi se osiguralo da sve institucije na svim nivoima vlasti u BiH imaju proaktivan odnos sa medijima.
9. Uvesti periodičnu obuku za novinare u oblasti istraživačkog novinarstva.

Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012. godine

10. Ponovno procijeniti potrebe za obukom u sferi javne službe kako bi se uvele neophodne promjene u infrastrukturi/programima obuke, u zavisnosti od ishoda probnih tečajeva.
11. Provoditi sveobuhvatnu obuku javnih službenika za borbu protiv korupcije i profesionalne etike.
12. Prilagoditi postojeće nastavne planove i programe u osnovnim i srednjim školama i na univerzitetima u oblasti borbe protiv korupcije i etike
13. Implementirati i evaluirati strategiju javne komunikacije s ciljem educiranja javnosti općenito o opasnostima korupcije i sredstvima za njeno suzbijanje, kao i o individualnim odgovornostima svakog građanina.
14. Početi s obukom novinara u saradnji s njihovim profesionalnim udruženjima.

Dugoročni ciljevi – do kraja 2014. godine

15. Do kraja 2014. godine, svi javni službenici u BiH će proći bar jednu obuku iz oblasti etike i borbe protiv korupcije, na osnovu usvojenih programa, koji će se redovno evaluirati.
16. Sve osnovne i srednje škole i univerziteti treba da imaju u svojim nastavnim planovima i programima jednoobrazne programe obuke u oblasti etike i borbe protiv korupcije.

17. Programi edukacije javnosti trebali bi da postanu sastavni dio uređivačke politike i programske šeme javnih emitera.

Provođenje zakona

Uprkos važnosti strategija za prevenciju korupcije, korupcija je često i krivično djelo, i kao takva mora biti oštro kažnjena – kako bi se korumpirane osobe spriječile da počine takva djela u budućnosti, ali i da se subjektima u BiH demonstrira da se „zločin ne isplati“. Glavni cilj prevencije jeste da se ograniči mogućnost počiniteljima da nastave činiti krivična djela, kao i da se posluži njihovim primjerom kako drugi ne bi slijedili takvo nezakonito i nemoralno djelovanje.

Ovaj cilj moguće je ostvariti putem:

- Uvođenja zakonskih mjera za pojednostavljivanje provjera i sudskih procedura bez ugrožavanja prava na odbranu;
- Uvođenja sistema za oduzimanje nezakonito stečene imovine i gubitak prava ostvarenih korupcijom;
- Jačanja kapaciteta organa koji provode zakone;
- Obezbjediavanja neophodnih resursa organima kako bi učinkovitije provodili zakon.

Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010. godine

1. Povećati učinkovitost svih agencija za provedbu zakona kroz adekvatno finansiranje, opremanje i osposobljavanje.
2. Unaprijediti procedure provjeravanja osoblja, zaposlenog u agencijama za provođenje zakona.
3. Evaluacija primjene posebnih istražnih radnji u slučajevima korupcije kako bi se procijenila njihova učinkovitost.
4. Uvođenje specijaliziranih obuka za zaposlenike agencija za provedbu zakona uključenih u borbu protiv korupcije, kao i za tužioce i suce, u oblasti korupcije i oduzimanja nelegalno stečene imovine.

Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012. godine

5. Izvršiti potpuno usaglašavanje krivičnog zakonodavstva u BiH sa međunarodnim standardima.

6. Predlaganje različitih procedura kojima bi se unaprijedile istražne radnje u cilju efikasnijeg procesuiranja koruptivnih krivičnih djela.
7. Unaprijediti odredbe u vezi sa procedurama agencija s ciljem prevencije zloupotrebe ovlaštenja od strane osoblja tih agencija.
8. Unaprijediti postupke i primjenjivost odredbi zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine i prava.
9. Usvojiti procedure koje omogućavaju uspostavljanje javnih registara pravnih lica, i odgovornih lica u pravnim licima, umiješanih u korupciju.
10. Usvojiti procedure za zaštitu osoba koje ukazuju na nepravilnosti u propisanim postupcima.

Dugoročni ciljevi – do kraja 2014. godine

11. Izvršena revizija postojećeg zakonodavstva u vezi sa organizacijom i ovlastima agencija za provođenje zakona, tužilaštava i sudova, i po potrebi, usvojeni dodatni zakoni i procedure za njihovo učinkovitije funkcionisanje.
12. Uvođenje dodatnih procedura potvrđivanja pri odabiru kandidata koji apliciraju na radna mjesta bitna za otkrivanje korupcije.

Koordinacija i implementacija strategije

Do sredine 2010. godine, uspostaviti učinkovit sistem za koordinaciju antikorupcijskih napora BiH vlasti kako bi se osigurali konzistentnost i održivi rezultati specifičnih radnji poduzetih u okviru ove strategije, uključujući:

1. Sistem formuliranja politika za borbu protiv korupcije na nivou svake javne institucije;
2. Sistem koordinacije politika između javnih institucija;
  - i.* Na centralnom nivou.
  - ii.* Na nivou entiteta i Brčko Distrikta BiH.
  - iii.* Na lokalnom nivou.
3. Procedure za koordinaciju javnog sektora i poslovnih udruženja;
4. Koordinaciju i nadzor implementacije strategije i evaluaciju rezultata.

Kratkoročni ciljevi – do kraja 2010. godine

1. Pripremiti publikacije za formuliranje politika borbe protiv korupcije u svim institucijama na svim nivoima vlasti u BiH.
2. Vršenje koordinacije i nadzora nad implementacijom SBK od strane Agencije u saradnji sa svim drugim institucijama koje implementiraju strategiju.
3. Razvijanje sistema koordinacije aktivnosti u borbi protiv korupcije uključujući:
  - a. Na državnom nivou – predstavnike relevantnih institucija.
  - b. Na nivou entiteta i Brčko Distrikta BiH – predstavnike entitetskih vlada i Vlade Brčko Distrikta BiH
  - c. Na lokalnom nivou, od svakog organa zahtijevat će se da razvije svoju vlastitu antikorupcijsku politiku, kao i da osmisli i pokrene mehanizme za njen nadzor i evaluaciju.
  - d. Organi na svim nivoima izvještavat će Agenciju najmanje jednom godišnje, kao i na zahtjev Agencije.
4. Agencija će razviti posebne procedure za konsultacije sa nevladinim organizacijama i profesionalnim poslovnim udruženjima u vezi s pitanjima koja se tiču implementacije SBK.
5. Agencija će najmanje jednom kvartalno organizirati sastanak sa svim relevantnim institucijama za provođenje strategije. Izvještaj sastanka objavljiće se na web stranicama Agencije i institucija.

Srednjoročni ciljevi – do kraja 2012. godine

6. Publikacija za razvijanje sistema formuliranja politike rada u ministarstvima, drugim vladinim institucijama i lokalnim institucijama bit će uvedena kao alat za obavezno korištenje.
7. Sistem koordinacije aktivnosti pokrenut će se u cijeloj BiH, te dopunjavati i mijenjati tamo gdje je to potrebno zbog lokalnih specifičnosti.
8. Procedure koje razvije Agencija za konsultacije s nevladinim organizacijama i profesionalnim poslovnim udruženjima o pitanjima koja se tiču implementacije SBK postat će operativnim; proces javnih konsultacija je obaveza direktora Agencije, a takođe i obaveza rukovodilaca ostalih navedenih subjekata.
9. Agencija će prikupljati informacije o implementaciji SBK od svih institucija.

Dugoročni ciljevi – do kraja 2014. godine

10. Obavit će se evaluacija implementacije SBK, i izraditi nacrt projekta za pripremu nove strategije, i dostaviti Vijeću ministara BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH na usvajanje.

Međunarodna saradnja

Uraditi detaljnu analizu zakonodavstva kako bi se postigao najviši mogući stepen usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa:

- Konvencijom UN-a protiv korupcije iz 2003. godine,
- Krivično-pravnom konvencijom o korupciji Vijeća Evrope iz 1999. godine i njezinim Protokolom (Dodatni Protokol na Krivično-pravnu konvenciju o korupciji Vijeća Evrope iz 2003. godine),
- Građansko-pravnom konvencijom o korupciji Vijeća Evrope iz 1999. godine,
- Konvencijom Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala iz 2000. godine,
- Konvencijom UN-a protiv nedozvoljenog prometa opojnim drogama i psihotropnim supstancama iz 1988. godine,
- Konvencijom Ujedinjenih naroda za suzbijanje finansiranja terorizma,
- FATF preporukama koje se odnose na pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti,
- Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a br. 1267, 1373 i 1377, koje se odnose na finansiranje terorističkih radnji.